

Dobro došli u svijet interneta **SIGURNI UZ DJECU MEDIJA**

Sve je počelo....

1946. godine kada je predstavljeno prvo računalo ENIAC, koje je težilo čak 30 tona. Šezdesetih godina Ministarstvo obrane Sjedinjenih Američkih Država stvara prvu računalnu mrežu, a deset godina kasnije poslana je prva poruka putem elektroničke pošte. Na pojavu prve internetske stranice trebalo je čekati do 6. kolovoza 1991. godine, a godinu dana kasnije i Hrvatska uspostavlja prvu internetsku vezu prema svijetu. Danas se više od 2,4 milijarde ljudi koristi internetom, među kojima najveći dio čine stanovnici Kine. Više od 5 milijardi ljudi posjeduje mobitel, dok Facebook broji više od 1,1 milijardi aktivnih korisnika.

Tko je najbrže došao do 50 milijuna ljudi?

40 godina

13 godina

4 godine

facebook.

2 godine

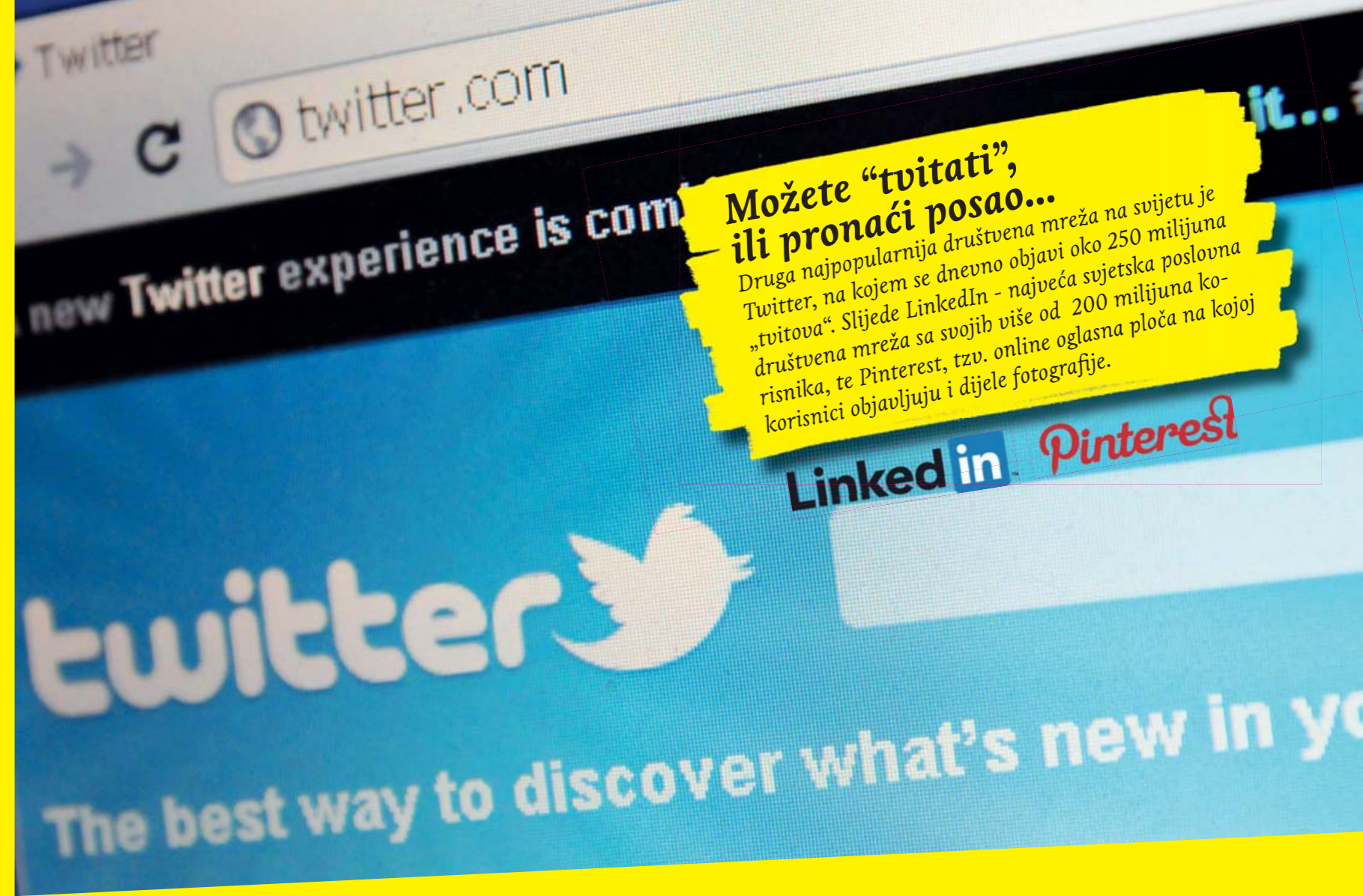
...da je Facebook država, sa svojih 1,1 milijardi korisnika bio bi treća najmnogoljudnija zemlja svijeta, odmah iza Kine i Indije. Dnevno se na Facebooku objavi više od 250 milijuna fotografija i više od 2,6 milijardi lajkova i komentara. No ipak, Facebook nije najpopularnija mreža u svim dijelovima svijeta...

Dobro došli u svijet društvenih mreža

Možete "tvitati", ili pronaći posao...
Druga najpopularnija društvena mreža na svijetu je Twitter, na kojem se dnevno objavi oko 250 milijuna „tvitova“. Slijede LinkedIn - najveća svjetska poslovna društvena mreža sa svojih više od 200 milijuna korisnika, te Pinterest, tzv. online oglasna ploča na kojoj korisnici objavljuju i dijele fotografije.

LinkedIn **Pinterest**

1. Internet je danas jedan od najpopularnijih alata za obrazovanje. Svojom brzinom, aktualnošću i mnoštvom različitih korisnih informacija **uvelike olakšava učenje i rješavanje školskih zadataka i projekata.**

2. Na internetu je moguće brzo i jednostavno komunicirati s velikim brojem ljudi, odnosno vršnjaka i tako **razmjenjivati mišljenja i iskustva o najrazličitijim temama: bilo da je riječ o školskim, zabavnim, društvenim ili privatnim.**

3. Preko interneta uvijek **možemo nekome pomoći, sudjelovati u različitim humanitarnim akcijama i učiniti dobro djelo.**

4. Internet **pomaže u pronalazaženju posla i svima nudi mogućnost oglašavanja** - brzog i jednostavnog reklamiranja proizvoda ili usluge koju nude.

5. Na internetu se **vrlo lako mogu dijeliti i različiti sadržaji: ako netko lijepo pjeva, njegovu snimku vrlo brzo može vidjeti velik broj ljudi i tako otkriti novi talent.**

INTERNET **MJESTO DOBRIH PRIČA**

Što sve DOBRO možeš raditi na internetu?

... tražiti materijale za rješavanje zadaće ili učenja za ispit → online knjižnice i baze edukativnih materijala (Google Znalac, Google Books, e-knjiznica.carnet.hr, elektronickeknjige.com)

... družiti se s prijateljima → društvene mreže i različite pričaonice (Facebook, Twitter, MySpace, Forum.hr, MSN, Skype)

... znati što se oko tebe događa → različiti portali i online novine

... naučiti strani jezik → online škole stranih jezika i materijali za učenje

... učiniti dobro djelo i pomoći nekome → sudjelovati i podržavati humanitarne akcije

... opustiti se i zabaviti → gledati zabavne i glazbene video sadržaje i smiješne fotografije, čitati sve o omiljenim slavnim osobama, pratiti sportska događanja i prijenose utakmica, gledati snimke koncerata (djecamedija.org, YouTube)

... i mnoge druge stvari!

INTERNET MJESTO LOŠIH PRIČA?!

- 1.** Ako nismo dovoljno informirani o pravilima ponašanja dok surfamo, internet nažalost može vrlo brzo postati i **mjesto loših priča.**
- 2.** Ako nismo dovoljno oprezni i ako na internetu objavljujemo svoje osobne podatke i opisujemo sve što svaki dan radimo, **naš cijeli identitet netko može vrlo lako ukrasti i početi se predstavljati kao mi.**
- 3.** Ako svoju lozinku za neki sadržaj na internetu dajemo drugim ljudima, **oni to mogu iskoristiti i u naše ime slati negativne poruke i sadržaje ili nam ukrasti sve podatke koje smo do tada imali.**
- 4.** Ako nam korisnički računi, profili i mailovi nisu dovoljno dobro zaštićeni, netko ih vrlo lako može zloupotrijebiti hakiranjem. **Hakiranje je naziv za svaki neovlašteni pristup tuđim podacima i profilima s ciljem krađe i zlouporabe podataka.**

Što se sve **LOŠE** može dogoditi na internetu?

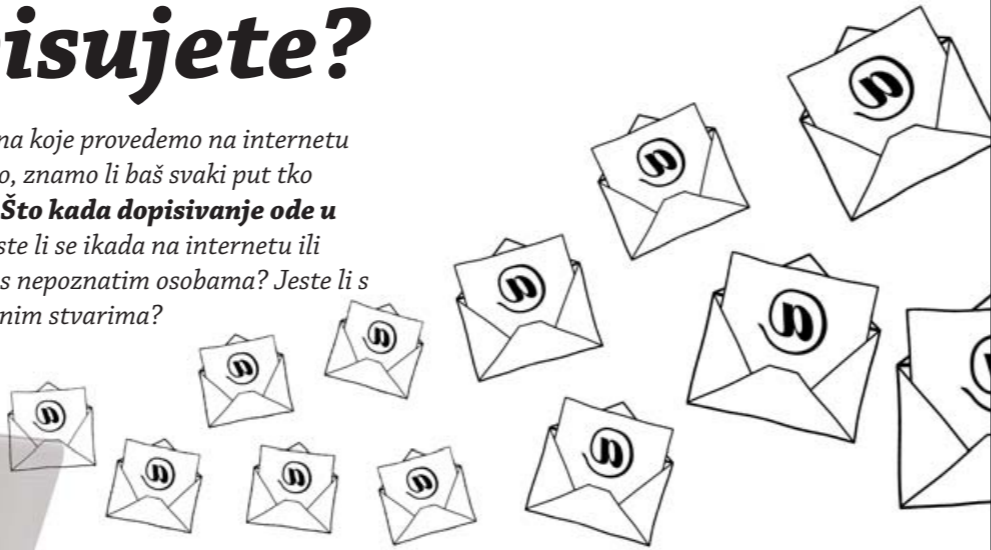
Lažni profili - Prema nekim procjenama, samo na Facebooku je čak više od 80 milijuna profila - **lažno**. Gibonni, Oliver Dragojević, Slaven Bilić, Ivano Balić - samo su neke poznate osobe s lažnim profilima na toj društvenoj mreži. **Imate li i vi među svojim virtualnim prijateljima slavne pjevače i glumce, uspješne sportaše?** Jeste li sigurni da se iza tih profila nalaze upravo oni, a ne netko tko je otvorio njihov lažni profil s ciljem prikupljanja informacija od što većeg broja korisnika na internetu? Kako biste u potpunosti zaštitili svoje profile, ukoliko niste sigurni tko se krije iza određenog imena i prezimena - nemojte ga dodavati među svoje prijatelje ili im barem ograničite pristup podacima koje objavljujete na Facebooku. Nikad ne znate hoće li te osobe iskoristiti informacije u negativne svrhe.

Grupe mržnje - Elektroničko nasilje uključuje različite oblike napada na pojedinca, slanje ružnih, prijeteci i uvredljivih poruka, osnivanje **grupa mržnje** na društvenim mrežama na kojima se pojedinci **ismijavaju, vrijeđaju i ponižavaju**. „Svi koji mrze Marka Markića iz osnovne škole Drago Dragić“, „Svi koji misle da je Iva Ivić glupa“ samo su neke od grupa mržnje na društvenim mrežama na kojima su rečenice poput: „Iva je glupa. Nesposobna je. Štreberica. Ružno se oblači. Treba ju izbaciti iz škole.“ Jesu li takve stvari normalne? Otvaranje i održavanje (tzv. lajkanje) grupa mržnje na društvenim mrežama jednako je kao da nekoga udarite u stvarnome životu. Želite li da vas gledaju kao nasilnika? Kada uočite takvu grupu i odlučite joj se priključiti, razmislite kako biste se vi osjećali kada bi netko od vaših vršnjaka otvorio grupu u kojoj bi vas ismijavao.

Znate li s kim se dopisujete?

Gotovo najveći dio vremena koje provedemo na internetu prođe kroz dopisivanje. No, znamo li baš svaki put tko je s druge strane ekrana? **Što kada dopisivanje ode u pogrešnom smjeru?** Jeste li se ikada na internetu ili preko mobitela dopisivali s nepoznatim osobama? Jeste li s njima razgovarali o intimnim stvarima?

„Bok! Što radiš? Koliko imaš godina? Kako se zoveš? Ja sam Ivan, imam 15 godina, idem u II. gimnaziju i slušam Justina Biebera.“

Zvuči li vam ovo poznato? Ovo je najčešći primjer na koji nepoznate osobe pristupaju djeci i mladima poput vas. Nakon što joj otkrijete svoje ime i prezime, ta osoba pomoću internetskih tražilica (recimo Google), **može saznati puno toga o vama** – ukoliko ste na nekom forumu napisali svoje ime i da slušate Magazin; na svojem blogu ili Facebooku objavili fotografije s plesa, a na stranici vaše škole je objavljeno da ste osvojili 1. mjesto na natjecanju iz povijesti – sve to osobi s kojom se dopisujete mogu biti vrijedni podaci. Na temelju njih ona vam može **lagati** da jako voli povijest, da voli plesati i da joj je najdrža grupa Magazin. I vi biste odmah pomislili da se radi o vašoj srodnoj duši. No, je li zaista tako?

Kada najljepši san postane najveća noćna mora

Nakon što pridobiju vaše povjerenje, takve će osobe najčešće **tražiti vašu fotografiju** i poslati vam svoju. No, vrlo je moguće da se na toj fotografiji ne nalazi osoba s kojom se vi dopisujete, već je to fotografija koju je „vaša simpatija“ **preuzela s interneta**, a zapravo se radi o **muškarcu ili ženi od 50 godina**. Moguće je i da će vam nakon toga ta osoba kupovati bonove za mobitele kako biste se što češće čuli, a zauzvrat će tražiti vaše fotografije u donjem rublju ili bez njega. Nakon što ih jednom pošaljete, a sljedeći put pokušate odbiti, mogle bi uslijediti prijetnje da će ih ta osoba objaviti u javnosti, reći vašim roditeljima i slično. Osoba bi čak mogla tražiti i da se nasamo nađete s njom. **Nikada nemojte ići na takve susrete, a ako slučajno odete** - uvijek povedite neku stariju osobu. Ukoliko se ikada nađete u takvoj situaciji, odmah se **obratite svojim roditeljima** ili drugoj odrasloj osobi kojoj vjerujete. Nemojte se sramiti svojih postupaka ili se bojati reakcija svojih postupaka ili se bojati reakcija svojih roditelja, oni će učiniti sve da vas zaštite i sigurno se neće na vas ljutiti.

Mora li se ljubav dokazivati slanjem fotografija?

Mnoge osobe kada su zaljubljene čine sve kako bi svojim simpatijama pokazale koliko im je do njih stalo. Često to uključuje i **slanje fotografija u donjem rublju ili intimnih dijelova tijela**. Mnogi tada ne razmišljaju o posljedicama svojih djela, a one mogu biti jako velike. Zamislite kako biste se osjećali kada bi ta osoba **vaše fotografije prosljedila vašim prijateljima**, susjedima ili ih objavila na Facebooku kako bi ih čitava škola mogla vidjeti. Nažalost, to se događa jako često i osoba u koju ste zaljubljeni „preko usiju“, može biti upravo ona koja će vas jednog dana najviše povrijediti. Nemojte im to dopustiti. Prije nego bilo kome pošaljete svoje fotografije, razmislite biste li dali „ruku u vatru“ da ta ista osoba neće jednoga dana zlorabiti vaše povjerenje i ljubav i javno objaviti vaše fotografije. **Ljubav se može pokazivati na razne načine - nemojte ju nikome dokazivati slanjem takvih fotografija.**

Jeste li znali i za ove loše strane interneta?

CYBERBULLYING: nasilje putem interneta. Prema Unicefovom istraživanju iz 2010. godine čak **34 % djece u Hrvatskoj** u dobi od 10 do 15 godina doživi neki oblik **vršnjačkog nasilja** putem novih medija 1-2 puta mjesečno ili češće. Djecu se najčešće zlostavlja preko **mobitela i društvenih mreža** među kojima je svakako najpopularniji **Facebook**.

GROOMING: mamljenje djece radi seksualnih potreba.

HAPPY SLAPPING: grupa napada osobu i snima nasilje mobitelom/kamerom.

MALWARE: zlonamjerni programi koji mogu ugroziti osobne podatke i računalo.

PHISHING: prijevara koja korisnika navodi na otkrivanje korisničkog imena i lozinke i upiše ih u krivotvorenu web stranicu.

SEXTING: slanje neprimjerenih seksualnih poruka i fotografija najčešće preko mobilnih telefona.

Na Facebooku moraš biti oprezan zbog ovih prijetnji:

1.

Tekstovi, slike i video klipovi koji u naslovu imaju poruku: "Moraš vidjeti ovo", "Svakako pogledajte", "Nećete vjerovati što je na ovoj slici" i slično.

2.

Aplikacija na Facebooku s tekstom: "Sada napokon možeš vidjeti tko ti gleda profil, 100% radi!!!"

3.

Poruke o događajima koji uključuju poznate osobe kako bi te privukli da klikneš na štetni sadržaj.

Ali, za sve loše stvari na internetu imamo rješenje:

Nikada nemoj kliknuti na sumnjive sadržaje i linkove.

Informiraj se o internetu i svemu što se na njemu događa.

Odgovorno se ponašaj u virtualnom, kao i u stvarnom svijetu.

Koristi sigurne alata zaštite na internetu.

Razgovaraj s roditeljima i nastavnicima o onome što radimo na internetu.

ISTINITE PRIČE TVOJIH VRŠNJAKA

Popularna platforma za postavljanje različitih pitanja i odgovora Ask.fm svakim danom ima sve više „fanova“. Stranica danas ima oko 60 milijuna korisnika od kojih je čak 30 milijuna maloljetno. No, često se događa da korisnici na stranici postavljaju neprimjerena i uvredljiva pitanja te iste takve odgovore. Svako neprimjereno ponašanje na internetu koje šteti nekoj drugoj osobi zove se cyberbullying, odnosno nasilje. Hana, **14-godišnja djevojčica postala je žrtva stranice Ask.fm**. Naime, njezini vršnjaci su je mjesecima zlostavljali pišući joj zlobne i uvredljive komentare. Komentara i uvreda je svakim danom bilo sve više, a svakodnevno se povećavao i broj korisnika koji je sve to čitao. **Djevojčica se osjećala loše**, prestala je ići u školu i željela je da sve to što prije završi, no nažalost **situacija se samo pogoršavala**. Na kraju je počinila samoubojstvo i pronađena je mrtva u svojoj sobi.

Nasilje preko interneta postao je ozbiljan i preopasan problem koji može dovesti do katastrofalnih posljedica ukoliko se na vrijeme ne prijavi roditeljima, nastavnicima i policiji.

Nažalost, cyberbullying može biti prisutan i na svim ostalim popularnim društvenim mrežama. Slučaj **17-ogodišnjeg mladića Daniela** dogodio se zbog **zlostavljanja na popularnom Skypeu**. Daniel je preko interneta upoznao djevojku istih godina i nakon malo dopisivanja i **međusobnog slanja fotografija**, odlučili su razgovor prebaciti na Skype. Mislio je kako će s druge strane biti djevojka - njegova vršnjakinja, no u razgovor je provalila skupina ljudi koji su ga počeli ozbiljno ucjenjivati i prijetiti mu. **Zahtijevali su od njega novac** i tražili da ga što prije uplati na račun koji su mu poslali. **Prijetnje i ucjene** trajale su punih sat vremena, a Daniel je bio **potpuno bespomoćan i preplašen**. Na kraju je pritisak bio prevelik i nije ga mogao izdržati - otišao je na gradski most i bacio se s njega te tako postao **još jedna žrtva nemilosrdnog cyberbullyinga**.

Internet je mjesto prepuno različitih ljudi koji se skrivaju iza nadimaka i lažnih imena te se lažno predstavljaju. Kako bi se izbjegla svaka mogućnost nasilja, nikada ne treba komunicirati s ljudima koje sigurno ne poznajemo u stvarnom životu.

**Jadničė!
Papćino!
Luzeru!**

***Događa li se ovo tebi ili
nekom od tvojih prijatelja???***

Ako znate da neku osobu vrijeđaju, ismijavaju, šalju joj ružne poruke ili je nazivaju pogrđnim imenima na internetu - prijavite to. Jednog dana i vi možete postati žrtva nasilja - ako danas vi ne pomognete drugoj osobi, možete li onda očekivati da će netko vama pomoći kada će vama ta pomoć biti potrebna? Nemojte samo stajati i gledati kako se vaši vršnjaci ružno ponašaju prema drugoj djeci, pomozite im i prijavite nasilje roditeljima, učiteljima, pedagozima ili bilo kojoj odrasloj osobi.

**U slučaju ozbiljnih oblika zlostavljanja
(seksualnog zlostavljanja, prijetnji, ucjena)**

NAZOVI POLICIJU NA 192.

Maloljetnici preko Facebooka nudio posao manekenke pa ju je više puta silovao u stanu

Djevojke se tukle, drugi daci navijali i - snimali

Nasilni učenici na Facebooku okupljali sve koji mrze žrtvu

Vabili djecu da na "fejsu" prodaju drogu

Batine joj smjestila Facebook prijateljica

S elektroničkim nasiljem susrelo se 47,9 % djece

Friendship

Kako se zaštititi?

- Ne ostavljaj na internetu svoje osobne podatke – osobito adresu i broj telefona /mobitela.
- Ne objavljuj informacije da si sam/a kod kuće ili da čitava obitelj odlazi na godišnji odmor. Lopovi bi mogli iskoristiti te informacije.
- Izbjegavaj koristiti "check-in" na društvenim mrežama. Ukoliko stalno označavaš mjesta koja posjećuješ, predatori će lakše otkriti kuda se krećeš.
- Ne prihvaćaj nepoznate ljude za prijatelje. Nikad ne znaš tko se krije iza tih profila i kakve ta osoba ima namjere.
- Nemoj ići sam/a na sastanke s ljudima koje si upoznao/la na internetu.
- Ne objavljuj fotografije u neprimjerenim i seksualno eksplicitnim pozama. Ili bilo koje druge fotografije zbog kojih bi ti jednog dana moglo biti neugodno. Ne objavljuj tuđe fotografije bez dopuštenja osoba koje se na njima nalaze.
- Lozinke čuvaj samo za sebe. Druge bi ih osobe mogle zloupotrijebiti.
- Zaštiti svoj profil na društvenim mrežama. Postavke uredi tako da tvoje fotografije, statuse i sve objave vide samo tvoji prijatelji.
- Prije korištenja aplikacija i različitih društvenih mreža, detaljno pročitaj pravila korištenja ("terms of service") kako bi znao/la na što pristaješ i u kakve će se svrhe koristiti tvoji podaci.

Chat skraćenicice

- BRB** = Be right back - vraćam se odmah
AFK = Away from Keyboard - nisam blizu računala
OMG = Oh my God - o moj Bože (izraz čuđenja)
BTW = By The Way - usput
LOL = Laughing Out Loud - glasno, grohotno smijanje
ROFL = Rolling on Floor Laughing - valjanje na podu od smijeha
IMHO = In my honest opinion - prema mom skromnom mišljenju
FYI = For your information - za tvoju informaciju
K ili KK = Ok - u redu
BFF = Best Friends Forever - najbolji prijatelji zauvijek
PLS = pliz - molim te
TNX = thanks - Hvala
BYE = bye - pozdrav za kraj razgovora
FTW = For The Win - „za pobjedu“ (oduševljenost nekim sadržajem)
IDK = I don't know - ne znam
IDC = I don't care - nije me briga
BF = Boyfriend - dečko
GF = Girlfriend - cura
MOS = Mom over shoulder - mama iza tebe
PIR = Parents in room - roditelji u sobi
POZZ = pozdrav
LN = laku noć

facebook Djeca medija

Godina osnutka: 2011. Broj članova udruge: < 50 Sviđa se: < 1000

Djeca medija
PREDAVANJA I RADIONICE O MEDIJIMA
Članovi Djeca medija održali su više od 150 predavanja u osnovnim i srednjim školama u Hrvatskoj. Na njima je sudjelovalo više od 2000 učenika.

Djeca medija
RADIJSKA EMISIJA IZAZOVI
...posvećena je medijskim temama o kojoj svakog prvog ponedjeljka u mjesecu govore stručnjaci s tog područja. Do sada je emitirano više od 30 emisija.
Slušajte nas na Radio Mariji, na 96,4 MHz.

Djeca medija
INTERNETSKA STRANICA
Ukoliko volite 'surfati' na našim čete stranicama pronaći brojne zabavne i edukativne sadržaje o medijima. Posjetite našu glavnu stranicu, ali i Dječji kutak te Kutak za roditelje.

Naziv udruge
Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu

Datum i mjesto rođenja
25.11.2011., Zagreb

Prebivalište
Kordunska 1, Zagreb

Posao
Medijski odgoj i obrazovanje, novinarstvo

Obrazovanje
Fakultet političkih znanosti, Hrvatski studiji, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Filozofski fakultet – Sveučilište u Zagrebu

Glavni projekt
Djeca medija

Kontakti
Web stranice: www.dkmk.org, www.djecamedija.org
E-mail: info@djecamedija.org, info@dkmk.hr
Facebook: Djeca medija
Twitter: djeca_medija

Impressum:

Izdavač: Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu (DKMK), Kordunska 1, 10 000 Zagreb www.dkmk.hr

Naklada: 1500

Tisak: Markulin d.o.o.

Autori: Lana Ciboci, Leali Osmančević, Davor Trbušić

Dizajn i prijelom: Andro Škerlj

Lektura: Jelena Gazivoda

Tiskano uz potporu Grada Velika Gorica

www.djecamedija.org

